

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. Богомольця**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
студентської науково-практичної конференції**

*Інноваційні підходи у наукових дослідженнях у сфері
громадського здоров'я та профілактичної медицини:
досягнення та перспективи*

Київ – 2025

ФАКТОРИ РИЗИКУ ВИНИКНЕННЯ АУТОАГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Ярослав МИРОНЕНКО, Світлана КАЛАШЧЕНКО
*Аспірант кафедри медицини надзвичайних ситуацій та тактичної
медицини
Науковий керівник: PhD, доцентка*

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Реагування на надзвичайні ситуації в сфері ментального громадського здоров'я є надзвичайно важливою складовою формування загальнодержавної стратегії щодо забезпечення благополуччя громадян України. Важливість даного питання полягає в тому, що військові дії на території України обумовлюють значне підвищення поширеності пов'язаних зі стресом психічних розладів та захворювань, що, в свою чергу, може призвести до частих випадків надзвичайних ситуацій з аутоагресивних мотивів серед постраждалих внаслідок бойових дій військовослужбовців (Karam et al. 2012).

Згідно з науковою інформацією, отриманою від дослідників в сфері охорони ментального здоров'я США, поширеність випадків суїциду серед військовослужбовців є вдвічі вищою порівняно з цивільною популяцією (32,0 на 100 000 порівняно з 17,2 на 100 000 для неветеранів). Поширеність суїцидальної поведінки значно вищою є серед військовослужбовців жіночої статі порівняно з військовослужбовцями чоловічої статі. Наразі не визначено вплив повномасштабного вторгнення РФ на територію України щодо поширеності суїцидальної поведінки серед військовослужбовців, однак згідно з останніми медико-статистичними даними, загальна поширеність аутоагресивної поведінки серед населення України становить 21% від загальної смертності населення (Batyrgareieva et al. 2020).

До основних факторів ризику, що загострюють психоемоційний стан військовослужбовців та провокують розвиток суїцидальних тенденцій,

належать наступні психічні захворювання: посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), тривожний розлад, тривожно-депресивний розлад, біполярно-афективний розлад, наявність в анамнезі черепно-мозкової травми (ЧМТ) та систематичного вживання хімічних речовин (Nichter et al. 2023).

Так, наразі вважається, що статистично саме ПТСР та депресія є найбільш значущими предикторами появи аутоагресивної поведінки серед військовослужбовців-учасників бойових дій, оскільки дані захворювання мають специфічні симптоми, що значною мірою порушують світосприйняття постраждалих та загострюють їх психоемоційний стан. Крім того, систематичне вживання алкогольних напоїв або наркотичних речовин, що є поширеним явищем серед військовослужбовців-учасників бойових дій, також загострюють симптоми ПТСР та депресії, а отже провокують появу суїцидальних думок та поведінки (Henry 2021). Наявність суїцидальних думок у загальній популяції військовослужбовців також статистично пов'язана з наявністю ЧМТ, а також з кількістю ЧМТ у анамнезі (Mackelprang et al. 2014).

Таким чином, наявність у військовослужбовців пов'язаних зі стресом розладів та захворювань, а також ЧМТ, здатне спровокувати виникнення суїцидальних думок та поведінки. Враховуючи постійне розширення Сил безпеки України та залучення все більшої кількості громадян до участі в бойових діях, а отже підвищення поширеності стресових психічних розладів, превенція появи суїцидальних думок та поведінки має стати одним з важливих векторів роботи системи громадського здоров'я України.